

Gn 22,1-14 Salvátor 10.12.17

1 Po těch událostech chtěl Bůh Abrahama vyzkoušet. Řekl mu: "Abrahame!" Ten odvětil: "Tu jsem."

2 A Bůh řekl: "Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!"

3 Za časného jitra osedlal tedy Abraham osla, vzal s sebou dva své služebníky a svého syna Izáka, našťípál dříví k zápalné oběti a vydal se k místu, o němž mu Bůh pověděl.

4 Když se Abraham třetího dne rozhlédl a spatřil v dálce to místo,

5 řekl služebníkům: "Počkejte tu s oslem, já s chlapcem půjdeme dále, vzdáme poctu Bohu a pak se k vám vrátíme."

6 Abraham vzal dříví k oběti zápalné a vložil je na svého syna Izáka; sám vzal oheň a obětní nůž. A šli oba pospolu.

7 Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: "Otče!" Ten odvětil: "Copak, můj synu?" Izák se otázel: "Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?"

8 Nato Abraham řekl: "Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné." A šli oba spolu dál.

9 Když přišli na místo, o němž mu Bůh pověděl, vybudoval tam Abraham oltář, narovnal dříví, svázal svého syna Izáka do kozelce a položil ho na oltář, nahoru na dříví.

10 I vztáhl Abraham ruku po obětním noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka.

11 Vtom na něho z nebe volá Hospodinův posel: "Abrahame, Abrahame!" Ten odvětil: "Tu jsem."

12 A posel řekl: "Nevztahuj na chlapce ruku, nic mu nedělej! Právě teď jsem poznal, že jsi bohabojný, neboť jsi mi neodepřel svého jediného syna."

13 Abraham se rozhlédl a vidí, že vzadu je beran, který uvízl svými rohy v houští. Šel tedy, vzal berana a obětoval jej v zápalnou oběť místo svého syna.

14 Tomu místu dal Abraham jméno "Hospodin vidí". Dosud se tu říká: "Na hoře Hospodinově se uvidí."

Co je to za příběh? K čemu chce vést?

K slepé poslušnosti fanatiků? K víře, která vypne vlastní myšlení, nasadí klapky na oči, a vykoná bez námitek, co božská autorita poručila?

A co to je za Boha? To slíbil a daroval Abrahamovi Izáka jen proto, aby si s ním takhle pohrál? Jak škodolibý režisér, který zkouší, kolik toho hvězda jeho ansámbly unese? A proč se k tomu nevyjadřuje Sára? To jí to Abraham raději zatloukl?

A především, jak se asi musel cítit Izák? Klade své nevinné otázky jak dítě cestou do nedělní školy:

„To si dnes budeme vyprávět o oběti, otče? Ale kde máš toho berana?...“

„Dodneška mám na těle šrámy, jak jsem ležel s Izákem na oltáři,“ napsal mi kolega, když slyšel, že dnes přijde na pořad tenhle příběh. A řekněme si rovnou, pokud by u některých biblických příběhů mělo stát „mládeži nepřístupno“, pak zcela jistě u tohoto. Není to příběh pro děti, ale pro dospělé. A je to příběh vhodný jen pro ty, kdo abrahamovskému seriálu naslouchali vcelku, jako my letošní podzim a advent. (Ostatní prosím, ať si předchozí díly doplní.)

S čím větším odstupem se na příběh budeme dívat, tím více otázek bude klíčit. A protože na všechny nemáme čas a prostor, zůstaneme u jediného vodítka, jak příběhu naslouchat. U vodítka, jež nabízí sám vypravěč. On sám tohle vyprávění opatřil jednoznačným nadpisem: *A teď přijde na řadu příběh o tom, jak Bůh Abrahama provedl zkouškou.*

Je to zvláštní zkouška.

Jediná v příbězích praotců. Abraham to odnesl za všechny. A zvláštní je i tím, v jaké chvíli na ni narazíme: Není to vstupní test. Bůh tu netestuje, zda je Abraham vhodným kandidátem pro jeho budoucí projekt. Netestuje ho ani těsně před tím, než splní svoje zaslíbení a daruje Abrahamovi a Sáře syna. Ta zkouška přichází až ve chvíli, kdy by jiné příběhy končily nějakým tím „a žili šťastně až do smrti.“ Přišla ve chvíli, kdy po všech zápasech, zklamáních a slepých uličkách má Abraham vše jisté. Po době očekávání i rezignace se dočkali. Narodil se Izák, veselme se. Jednorozený syn, a definitivní pokračování příběhu, co kdysi s Abrahamem rozjel Hospodin.

Jenže, i když má Bůh i člověk „splněno“, neznamená to, že nemohou přijít situace, které nečekaně prověří, jak si svědkové Boží stojí. Koneckonců, právě *advent*, tj. *příchod*, prožívala církev od začátku jako čas, který víře připomíná: když na vás přicházejí zkoušky, protivenství, absurdní situace, i když obzory víry potmější, není to ještě (ten skutečný) **P**říchod. Tohle ještě není cíl. Ten je dál, tam se jde dýl.

Ovšem právě protivenství, zkoušky, potměšlé obzory kladou palčivou otázku: Podle čeho se teď budeš orientovat? Poddáš se tomu, co se teď tlačí před oči? Rezignuješ? Přizpůsobíš se poklonkující většině? Za časů úředně panujícího ponižování a lhaní mnozí otcové ohnuli hřbet (nebo si nechávali kálet na hlavu), a zdůvodňovali to, „dělám to kvůli dětem.“ Jakou budoucnost ale takový postoj zajišťuje? A - půjde touhle cestou Abraham?

Abrahame, Abrahame!

- Tady jsem.

- Vezmi svého milovaného syna Izáka, a obětuj ho na hoře, kterou ti ukážu.

A Abraham vzal syna, a šel.

Abraham, jindy hotový stoupnout si Hospodinu do cesty a klást mu nesmlouvavé námitky, teď beze

slova poslechl. Vzal syna a šel. Vypravěč hodně šetří slovy. Nepsychologizuje. Nerozehrává komplikovaná vnitřní dramata. Zaznělo oslovení, a Abraham šel.

Ovšem JÍT, znamená hledat cestu, kterou teď vede Boží oslovení. Cestu neprošlapanou, cestu, kde nemáš pocit, že tě někdo vede za ruku. Cestu, o jejíž směr musíš zápasit: S vlastní nejistotou. Strachem, pochybnostmi, co z toho vyleze.

Kdysi na začátku znamenalo tohle oslovení, že se Abraham musí vzdát své minulosti: VYJDI, uslyšel. Opusť jistoty rodného domu a zaběhaného života. A Abraham šel. Teď má z rukou pustit i svou budoucnost. Budoucnost, která se s narozeným synem začala tak pěkně rýsovat: Obětuj Izáka jako oběť. Vrať mi darovaného syna. Pust' z ruky jistotu vyhrané budoucnosti. A Abraham šel.

Zůstaňte zde,

dokud se s Izákem nevrátíme, dává služebníkům instrukce třetího dne. V jitře toho dne, kdy zdálky poprvé uviděl horu, kde měl Izáka obětovat.

A vzápětí, jen co se k ní začali blížit, odpovídá podobně zvláštní odpovědí na Izákovy otázky. „Ptáš se, kde je beran k oběti? To vidí Bůh.“

Co to je za odpovědi? Milosrdná lež? Ne, je to krédo člověka, který se ocitl v presu zkoušky: Z naší perspektivy vidíme, že není jiné východisko, že je potřeba vzdát to a utéct, dokud je čas. Dost bylo zbožných řečiček, teď je čas na praktické řešení.

Ale Abraham svými odpověďmi vyznává: To, co na mne teď přišlo, a jak to zatím vidím já, to ještě není ten pravý cíl. Cíl je u Boha. On vidí. Tahle bláznivá důvěra se skrývá za slovy, jimiž se loučí se svými dvěma služebníky. Tahle důvěra dává sílu stoupat na horu, i když je to z lidského pohledu výstup vstříc jistému konci. A tahle důvěra zní i u jeho odpovědi na Izákovo, „ale kde máš berana k oběti?“ Bůh uvidí toho správného berana, odpovídá Abraham.

Já to ještě nevidím. Z mé strany to vypadá jako totálně zadržaná situace.

Ale Bůh vidí. Proto zůstávám věrný jeho oslovení a pozvání.

Tady potkáváme cosi z výšin víry: To, čemu se někdy poněkud pateticky říká „naděje proti naději“. Když si v téhle chvíli spočítám naše vyhlídky, jsou stoprocentně nulové. Ale ještě je tu Bůh. Jeho pozvání. Jeho zaslíbení. Jeho příběh. A ten přece skrývá i cíl, který my v téhle chvíli nevidíme. Proto stojí jít dál vycíleným směrem. Zůstat věrný.

Nevím, jaké šrámy zůstaly Izákovi z těch chvil, ale možnost být u toho, když jeho otec zápasil o naději proti naději, se mu bezpochyby vryla pod kůži hodně hluboko. Důvěra, že Bůh vidí dál. A my ještě pořád nejsme nahoře.

S touhle důvěrou

Abraham položil i syna na narychlo zbudovaný oltář... a šáhl po noži, aby ho obětoval - aby v té chvíli zaznělo andělské:

Abrahame, Abrahame!

Tady jsem.

Nechej chlapce žít. Vždyť teď jsem poznal, že svého Boha bereš doopravdy vážně. Vždyť ses nebránil vydat mi svého jediného syna. Tvou i mou budoucnost.

I stalo se třetího dne,

že Abraham uviděl berana chyceného v křoví. A vzal ho a přinesl jako oběť místo svého syna. Třetího dne se ukázalo, jak to všechno je. Třetího dne se ukázalo, že Abrahamova bláznovská důvěra měla smysl. Třetího dne se ukázalo, že Bůh vidí, co člověk předtím neviděl. Třetího dne se ukázalo, že Abraham obstál ve zkoušce - a že Bůh není žádná bestiální modlářská stvůra, která se sytí krví našich dětí, ale tvůrce naděje. I tam, kde z našeho pohledu nadějně vyhlídky nehrozí ani náhodou.

„Abraham zajásal, když spatřil můj den,“ připomíná tenhle příběh Ježíš. Den Božího obratu. Den, kdy se teprve ukáže, jak to všechno je. Den, kdy teprve přijdou ke slovu nebesa - a kdy teprve dostane za pravdu věrnost osvědčená v zkouškách. Třetí den. Však dal Abraham tomu kopci jméno Morijsa: Hospodin nám dá uvidět, jak to všechno je.

Morijsa je v příbězích bible hora chrámová.

A podle rabínské legendy byl právě na této hoře stvořen Adam (aspoň v Jeruzalémě si to prý můžete přečíst). Ten Adam, který ztratil svůj ráj, když si ho chtěl pojistit (tím, že bude jako Bůh), a zatím neobstál ve zkoušce. Pak, po experimentování s potopou a archou pozval Bůh k svému projektu „člověk a Bůh“ Abrahama. A Abraham na této hoře prokázal, že už si nic pojišťovat nechce. Svou budoucnost - i budoucnost příběhu, k němuž ho pozval Bůh, dokázal ve zkoušce ponechat zcela na Hospodinu.

On uvidí. Díky němu se ukáže. U něj je skryta budoucnost, o níž nám se ani nesní. Tak ve zkoušce víry prokázal: Nešel jsem do toho, abych z toho něco měl, ale aby přišlo ke slovu tvé oslovení. Tvůj příběh. Tebou zaslíbená budoucnost. K téhle víře bude inspirovat i ten, v jehož příběhu se Hospodinovo oslovení i zaslíbení stalo tělem.

Amen

Píseň 266,1

In: Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo obstojí, Panovníku? Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň. Skládám naději v Hospodina, má duše v něho naději skládá, čekám na jeho slovo. Čekej, Izraeli, na Hospodina! U Hospodina je milosrdenství, hojné je u něho vykoupení.

Píseň 130

Modlitba

Na tebe očekáváme, Bože A+I+J, Otče JKa. K tobě chceme upnout svou naději, své očekávání. Když tolik věcí ruší, když se kdekdo ohání tím, že je advent, jsme tady - a tvému příběhu chceme naslouchat. Před tvou tváří vyléváme i všechny své pochybnosti. Chatrnost víry, když na nás dolehla temnota a pochybnosti anebo zjištění, jak snadno se prosadí falešné nabídky, manipulace se strachem, tíha beznaděje. Teď a tady chceme naslouchat tvému pozvání, spatřit tvé světlo, vzít vážně tvůj příchod a všechno, co obnáší. Prosíme o tvého Ducha, aby nás ztišil, a umožnil naslouchat. Takto buď s námi a smiluj se nad námi. Amen.

1. čtení Žd 11,1-2.8-12

Slovo k dětem

Píseň 360

kázání

Píseň 193,1-2.8-11

Ohlášení

(Dobroduš)

Přímluvy + Otčenáš

Poslání Žd 11,17-19; 12,1-2

Požehnání

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. AMEN

Píseň 262,6-7